

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.
Ефективна економіка. 2026. № 3.
ISSN 2307-2105

Copyright © The Author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2026.3.84>

УДК 378.14

К. О. Глубоченко,

к. держ. упр., доцент кафедри економіки ХННІ,

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова,

м. Миколаїв, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1490-0643>

ВПЛИВ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНСТИТУТУ КАР'ЄРНИХ РАДНИКІВ НА РИНОК ПРАЦІ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

K. Glubochenko,

PhD in Public Administration, Associate Professor,

Associate Professor of the Department of Economics,

Admiral Makarov National University of Shipbuilding, Mykolaiv, Ukraine

IMPACT OF THE CAREER COUNSELING INSTITUTE IMPLEMENTATION ON THE LABOR MARKET OF UKRAINE IN THE CONTEXT OF THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

У статті аналізується потенційний вплив очікуваного впровадження інституту кар'єрних радників у шкільну систему України на ринок праці (за

ключовою реформою старшої школи у межах Нової української школи). Автор аналізує вплив кожної з Цілей сталого розвитку ООН на формування освітньо-професійних траєкторій молоді. Послідовно розглядаючи аспекти впровадження реформи у профільній школі в контексті Цілей сталого розвитку, автор приходять до висновків про трансформаційні зміни освітньо-професійних траєкторій молоді та прогнозує майбутній вплив виявлених тенденцій на ринок праці. Поєднання психологічних, економічних та соціальних чинників впливу кар'єрних радників у школах на професійний вибір української молоді вірогідно сформує тенденцію до його глобальної професійної орієнтованості та опори «м'які» професійні навички.

The article analyzes the potential impact of the forthcoming implementation of the institute of career counselors into the school system of Ukraine on the labor market (according to the crucial reform of high school within the framework of the New Ukrainian School). The Institute of Career Counselors is assigned to solve the problem of imbalance in the labor market and education. The problem of the gap between the requirements of employers and the knowledge of graduates can be solved by improving the quality of education aimed at developing competitive skills and promoting self-education. Career counseling is intended to include not only a psychological analysis of the professional potential of students, but also the use of specific teaching methods to develop student global competence and knowledge on Education for Sustainable Development (ESD). Imbalance in the labor market has not only economic, but also social and environmental causes and consequences. The Institute of Career Counselors should take into account the impact of sustainable development on the professional and qualification structure of the labor market, as well as the quality of jobs in the labor market. While career counselors cannot know for sure what the world will be like in 10 or 15 years, they can focus on developing students' research and communication skills regarding the labor market, respect for diversity, critical thinking, and problem-solving and decision-making skills within the working environment. The author analyzes the

impact of each of the UN Sustainable Development Goals on the formation of educational and professional trajectories of youth. Consistently considering the aspects of implementing the reform in a high school in the context of the Sustainable Development Goals, the author comes to conclusions about the transformational changes in the educational and professional trajectories of youth and extrapolates the future impact of the identified trends on the labor market. The combination of psychological, economic and social factors of the influence of career counselors in schools on the professional choice of Ukrainian youth will likely form a trend towards their global professional orientation and reliance on soft professional skills. Imbalance in the labor market has not only economic, but also social and environmental causes and consequences.

Ключові слова: *освітньо-професійна траєкторія; інститут кар'єрних радників; цілі сталого розвитку; професійний вибір молоді; ринок праці; економіка сталого розвитку.*

Keywords: *educational and professional trajectory; institute of career counselors; sustainable development goals; professional choice of youth; labor market; economics of sustainable development.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Ринок праці в контексті економіки сталого розвитку трансформується, а саме вимагає реконфігурації національного ринку праці, де баланс між попитом та пропозицією робочої сили забезпечується через професійний розвиток, безперервну освіту, розвиток людського капіталу, сприятливі умови праці та відповідність навичок випускників реальним потребам економіки, що сприяє продуктивній зайнятості та зменшенню дисбалансів, особливо серед молоді. Ураховуючи, вплив старшої школи на формування професійного вибору молоді, заплановане на 2027 рік впровадження у шкільну систему інституту

кар'єрних радників у межах реформи старшої школи за НУШ має потенціал до суттєвого впливу на ринок праці в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Метою профорієнтаційної роботи в закладах освіти є розвиток і соціалізація здобувачів освіти, формування світоглядних орієнтирів, дослідницьких і життєзабезпечувальних навичок, життєвих компетентностей, необхідних для успішної самореалізації в житті, навчанні та праці [1, с. 3]. Затверджена Типова програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти на тему «Кар'єрне консультування в НУШ» указує, що «перехід на 12-річне навчання та створення академічних ліцеїв потребують ефективної системи професійної орієнтації та кар'єрного консультування, яка забезпечить підтримку здобувачів освіти у виборі власної освітньої та професійної траєкторії [1, с. 1]. Отже, в умовах сучасних викликів, зокрема війни, внутрішньої та зовнішньої міграції, соціально-економічної нестабільності, питання професійного самовизначення набуває особливої актуальності. Учні старшої школи потребують комплексної психологічної та профорієнтаційної підтримки, яка б урахувала індивідуальні особливості, мотивацію, здібності, цінності, життєві плани та інформування про актуальні потреби ринку праці [1, с. 2]. Отже, МОН визначає, що якісне кар'єрне консультування є стратегічним завданням сучасної освіти.

У документі визначено, що «запровадження інституту кар'єрного консультування в академічних ліцеях узгоджується з положеннями Європейської рамки компетентностей у кар'єрному консультуванні, яка передбачає інтеграцію діагностичної, консультаційної, інформаційної та розвивально-корекційної роботи» [1, с. 3]. Європейська рамка компетентностей, покладена в основу розвитку інституту кар'єрних радників у реформі НУШ [9], ґрунтується на концепції сталого розвитку. У документі зазначається, що впровадження LifeComp через освіту має на меті зробити свій внесок в досягнення Цілей Сталого розвитку ООН, тобто ідеї, що «всі

учні до 2030 набудуть знань та навичок необхідних для просування сталого розвитку, включно з освітою для сталого розвитку та сталого стилю життя, прав людини, гендерної рівності, просування культури миру, ненасилля, глобального громадянства, визнання культурного різноманіття та внеску всіх культур у сталий розвиток» [9, с. 13].

Таким чином, кар'єрне консультування у старшій школі має враховувати Цілі сталого розвитку ООН, а отже й розвиток soft skills, необхідних для їх досягнення. Проте, враховуючи останні виклики, що стоять перед ринком праці в Україні можна спрогнозувати неоднозначний вплив інституту кар'єрних радників на нього.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є прогнозування впливу впровадження інституту кар'єрних радників у шкільну систему в межах реформи НУШ на засадах сталого розвитку на ринок праці в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інститут кар'єрних радників має вирішувати проблему дисбалансу ринку праці та освіти. Проблема розриву між вимогами роботодавців та знаннями випускників вирішується через підвищення якості освіти, спрямованої на розвиток конкурентоспроможних навичок та сприяння самоосвіті. Незважаючи на те, що Цілі сталого розвитку визначені ООН [12] складніше втілювати в життя в умовах хаосу та невизначеності, привнесені війною, їх напрямки в освіті та економіці продовжують бути актуальними для України. Зокрема, Організація економічного співробітництва та розвитку підкреслює, що для ефективного функціонування на ринку праці до 2030 року молоді люди повинні мати змогу творчо мислити, розробляти нові продукти та послуги, нові робочі місця, нові процеси та методи, нові способи мислення та життя, нові підприємства, нові сектори, нові бізнес-моделі та нові соціальні моделі [8, с. 5]. Тобто soft skills продовжують бути актуальними для конкурентоспроможності молоді на ринку праці, незважаючи на яскраві приклади деструктивної міжнародної комунікації, яку молоді люди щодня

спостерігають навколо. Care та ін. (2017) зазначають, що комунікативні, соціальні та міжособистісні навички, критичне та аналітичне мислення – це навички, які мають вирішальне значення для успіху студентів на ринку праці у 21 столітті [3, с. 3].

Тому кар'єрне консультування має містити не лише психологічний аналіз професійного потенціалу школярів, а й використання конкретних методів навчання для розвитку глобальної компетентності учнів та знань з питань Освіти для сталого розвитку (ОСР). Дисбаланс на ринку праці має не лише економічні, а й соціальні та екологічні причини та наслідки. Згідно з Матрицею глобальної компетентності для соціальних досліджень, запропонованою Voix-Mansilla та Jackson (2011), студенти повинні досліджувати світ за межами свого безпосереднього оточення, щоб підвищити свою глобальну компетентність. Для цього вони мають «аналізувати, інтегрувати та синтезувати докази, використовуючи знання, методи та критичні навички в соціальних науках, щоб поглибити своє розуміння та побудувати узгоджені відповіді на глобально значущі проблеми» [2, с. 107]. Наприклад, використовуючи аналіз проблеми як метод консультування, кар'єрний радник може запитати їх, скільки грошей вони збираються заробляти в майбутньому. Потім можна обговорити, скільки годин на день вони збираються працювати, щоб отримати цю суму. Аналізуючи криву пропозиції праці та криву попиту на неї, учні можуть зрозуміти причини глобальної міграції. Графіки чітко показують, що перенаселення та бідність взаємопов'язані. Життя за менш ніж 1 долар на день є реальністю для людей з багатьох країн, що розвиваються. Навіть цілодобова робота та повне позбавлення вільного часу не можуть подолати бідність, якщо попит на робочу силу обмежений. Такі методи кар'єрного консультування покладені в основу реалізації цілей для сталого розвитку сприятимуть більш усвідомленому входженню молодих людей на ринок праці України та світу.

По-друге, інститут кар'єрних радників має враховувати вплив сталого розвитку на професійно-кваліфікаційну структуру ринку праці. Сталий розвиток вимагає формування такої структури ринку праці, де є відповідність між наявними трудовими ресурсами та потребами ринку (галузі, кваліфікації, регіони). Згідно з рекомендаціями ЮНЕСКО, будь-яке заняття, включно з присвяченим кар'єрному інформуванню рекомендовано «починати з чіткого визначення зв'язку між темою в програмі та сталим розвитком» [13, с. 8]. Voix-Mansilla та Jackson (2013) визначають чотири компетенції, критично важливі для учнів у світі, що змінюється, такі як здатність «досліджувати світ за межами їхнього безпосереднього оточення», «розпізнавати точки зору, чужі та свої власні», «ефективно доносити ідеї до різноманітної аудиторії» та «вживати заходів для покращення умов» [2, с. 2]. Martins та ін. (2006) зазначають, що Освіта для сталого розвитку передбачає, що учні повинні отримати здатність «спостерігати, аналізувати та самостійно приймати рішення щодо довкілля» [6, с. 33]. Однак, Україна, очевидно, має труднощі з балансуванням екологічних, соціальних та економічних напрямків своєї стратегії сталого розвитку. Тобто переорієнтація освіти з розвитку на сталий розвиток має деякі риси непослідовності в Україні. Однак, глобальна освіта повинна «мати на меті побудову здорових, сталих спільнот шляхом навчання колективним інтересам та відповідальності» [5, с. 10].

По-третє, інститут кар'єрних радників має враховувати якість робочих місць на ринку праці. Окрім створення нових місць, важлива їх якість, а саме висока оплата праці, сприятливі умови та можливості для особистісного та професійного зростання. Саме тому кар'єрне консультування школярів має сприяти розвитку research skills (дослідницьких навичок) щодо аналізу ринку праці у майбутніх випускників. Критичне мислення та аналітичні навички надзвичайно важливі у світі, що змінюється, оскільки учням доведеться мати справу з нестандартними випадками та ситуаціями. Dwek (2016) стверджує, що учні з установкою на зростання, на відміну від учнів з установкою на фіксацію, справляються з труднощами, приймаючи більше викликів,

навчаючись, досліджуючи та ризикуючи [4, с. 14]. Таким чином, учні з установкою на зростання готові змінюватися, досліджувати та вивчати щось нове. Кар'єрні радники можуть сприяти розвитку установки на зростання у своїх студентів, демонструючи їм, що будь-яку кар'єрну невдачу можна розпізнати як можливість, розвиваючи їхні навички роботи з новим досвідом та навчаючи студентів використовувати отримані знання на практиці.

Іншим важливим аспектом профорієнтаційної роботи кар'єрних радників має бути опора на розвиток комунікативних навичок. Комунікативні здібності формують основу для інших навичок у світі, що швидко змінюється. Дослідження Schejbal та Irvine (2009) показало, що роботодавці найбільше цінують комунікативні навички своїх працівників, віддаючи їм перевагу навіть над спеціальними базовими навичками для певної роботи. Однак автори зазначають, що «щоб бути чудовим комунікатором та спритним мислителем у двадцять першому столітті, потрібна здатність використовувати ці навички в різних умовах та контекстах» [10, с. 139]. Schriewer (2003) також додає, що «складність сучасних соціальних реалій вимагає від людини «здатності до комунікації на всіх рівнях: місцевому, національному, регіональному та світовому» [11, с. 281]. Отже, навичок взаємодії «на місцевому» ринку праці вже недостатньо, оскільки світ, що змінюється, вимагає здібностей до спілкування на глобальному рівні. Здатність комунікувати в середовищі різноманіття сприяє гнучкості та розвитку емпатії серед учнів, дозволяючи їм знаходити консенсус у різних ситуаціях. Voix-Mansilla та Jackson (2013) наголосили на важливості «здатності розпізнавати точки зору (чужі та власні) та здатності ефективно доносити ідеї до різноманітної аудиторії» [2, с. 5]. Хоча рівень культурної різноманітності в Україні невисокий, студенти повинні бути готові співпрацювати з людьми з різним культурним походженням. Schejbal та Irvine (2009) виступали за розвиток емпатичних навичок учнів, оскільки емпатія призводить до «здатності приймати різні точки зору та бажання конструктивно працювати з людьми різного походження та орієнтації» [10,

с. 129]. Здатність вживати заходів для покращення світу проявляє критичне мислення учнів та навички вирішення проблем. Організація економічного співробітництва та розвитку визнала здатність до вирішення проблем однією з найважливіших навичок у технологічно насиченому середовищі [7]. Дійсно, це дозволяє молоді справлятися з різними проблемами та викликами світу, що швидко змінюється. Навички вирішення проблем та креативність будуть корисними для учнів, навіть якщо світ зміниться докорінно.

І нарешті, актуальним залишається працевлаштування молоді, що залежить від відповідності їхніх навичок реальним запитам ринку праці. Працевлаштування молоді в контексті сталого розвитку є ключовим для економічного зростання, оскільки молодь - це потенціал для інновацій та робочої сили, але вона стикається з проблемами браку досвіду та невідповідності освіти вимогам ринку. Державні програми, освітні реформи з обов'язковим стажуванням, підтримка молодіжного підприємництва та компенсації для роботодавців є важливими інструментами для вирішення цих викликів, особливо в умовах післявоєнного відновлення та дефіциту кадрів. Сталий розвиток вимагає інтеграції молоді на ринку праці, щоб вона могла реалізувати свій потенціал, сприяючи економічному процвітанню, як це передбачено у Цілях сталого розвитку ООН. Національний ринок праці потребує реконфігурації, щоб відповідати принципам сталого розвитку, інтегруючи соціальні, екологічні та економічні аспекти. Їхнє професійне становлення припало на часи серйозних випробувань для нашої країни. Професійний вибір молоді впливає на ринок праці через формування пропозиції робочої сили. Економічна складова є одним з факторів сталого розвитку.

Таким чином, сталий розвиток перетворює ринок праці з простої сфери купівлі-продажу робочої сили на систему, що стимулює інвестиції в людський капітал та забезпечує продуктивну зайнятість за умов справедливого розподілу благ та можливостей. Хоча кар'єрні радники не можуть достеменно знати, яким буде світ через 10 чи 15 років, вони можуть

зосередитися на розвитку дослідницьких та комунікативних навичок учнів щодо ринку праці, поваги до різноманітності, критичного мислення та навичок розв'язувати проблеми та приймати рішення. Ці глобальні компетенції будуть корисними для українських учнів у світі незліченних можливостей та непередбачуваних викликів. Інші напрямки впливу впровадження інституту кар'єрних радників на ринок праці в Україні узагальнено у таблиці 1 (табл. 1).

Таблиця 1. Вплив Цілей сталого розвитку, впроваджених Інститутами кар'єрних радників НУШ, на освітньо-професійні траєкторії учнів та ринок праці в Україні

Цілі сталого розвитку	Підходи до кар'єрного консультування згідно з ОСР	Вплив на ринок праці в Україні
Подолання бідності	Орієнтація на допомогу підліткам усвідомити важливість безперервного навчання протягом життя, розвиток їхньої професійної резилентності	Стабільніший та більш гнучкий ринок праці
Подолання голоду	Орієнтація на розвиток фінансової грамотності школярів	Скорочується безробіття внаслідок того, що зменшується розрив між освітою і реальними потребами роботодавців
Міцне здоров'я	Орієнтація на підтримку індивідуальних освітньо-професійних траєкторій учнів, а не стереотипізовано популярних професій	Підвищення рівня інноваційності, екологічної відповідальності та соціальної справедливості ринку праці
Якісна освіта	Орієнтація на розвиток навичок XXI століття: критичного мислення, креативності, цифрової грамотності	Стабільніший та більш гнучкий ринок праці
Чиста вода та належні санітарні умови	Орієнтація на формування у учнів відповідального ставлення до ресурсів	Нова культура праці, що акцентує на екологічному радше, ніж економічному пріоритетах ринку праці, змінює структуру зайнятості
Відновлювальна енергія	Орієнтація на формування у учнів відповідального ставлення до ресурсів, ознайомлення з професіями зеленої енергетики	На ринку праці зростає сектор «зеленої» та соціальної економіки

Продовження таблиці 1.

Цілі сталого розвитку	Підходи до кар'єрного консультування згідно з ОСР	Вплив на ринок праці в Україні
Гідна праця та економічне зростання	Орієнтація та формування у учнів розуміння поняття гідної праці, безпечних умов, рівності, поваги до всіх учасників ринку праці	Стабільніший та більш гнучкий ринок праці
Інновації та інфраструктура	Акцентування уваги на можливостях самореалізації у сфері підприємництва, соціального підприємництва	Формування суспільного запиту молоді на прозорий, соціально відповідальний бізнес
Скорочення нерівності	Орієнтація на подолання гендерних стереотипів у виборі професії, підтримка освітньо-професійних траєкторій відповідно до здібностей, а не соціальних очікувань	Зменшення гендерної сегрегації ринку праці, збільшення участі дівчат у STEM-професіях, формування більш інклюзивного ринку праці
Сталий розвиток міст та спільнот	Орієнтація на створення безпечного простору для самовираження молоді	Зменшення розриву між освітою і реальними потребами роботодавців
Відповідальне споживання	Акцент на обговорення етичних аспектів професій	Формування суспільного запиту молоді на прозорий, соціально відповідальний бізнес
Боротьба зі зміною клімату	Орієнтація на формування у учнів відповідального ставлення до ресурсів, ознайомлення з професіями екологічного спрямування	Зростання сектору «зеленої» та соціальної економіки
Збереження морських екосистем	Орієнтація на формування відповідального ставлення до ресурсів	Зростання сектору «зеленої» та соціальної економіки
Збереження екосистем суходолу	Пояснення учням впливу професійної діяльності на довкілля	Зростання сектору «зеленої» та соціальної економіки
Мир та справедливість	Орієнтація на підтримку громадянської активності школярів та їхнє бажання бути агентами змін у суспільстві	Підготовка кадрів для відбудови, посилення сектору професій стратегічного значення, зменшення трудової міграції
Партнерство заради стійкого розвитку	Орієнтація на формування навичок ненасильницької комунікації	Формування суспільного запиту молоді на прозорий, соціально відповідальний бізнес

*Джерело: розроблено автором

Отже, зважаючи на сучасні виклики в Україні, кар'єрним радникам у школах важливо працювати з темою відновлення країни (будівництво, освіта, психологія, ІТ, екологія), підтримувати психологічну стійкість підлітків, допомагати бачити перспективи розвитку саме в українському контексті. Тобто кар'єрний радник має допомогти підлітку відповісти не лише на питання: «Ким я хочу бути?», а й на й на питання: «Який внесок я хочу зробити у суспільство та світ?» («sustainable mindset»). Таким чином, інститут кар'єрних радників, що враховує Цілі сталого розвитку (SDGs), впливає на ринок праці не лише на рівні окремої людини, а й системно - через зміну професійних виборів, цінностей і структури попиту на фахівців.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Впровадження інституту кар'єрних радників в Україні має відповідати Цілям сталого розвитку, адже кар'єрні консультанти допомагають підліткам у виборі професії, підготовці до співбесід, сприяють кар'єрному зростанню та розвитку особистості. Це досягається шляхом навчання, що відповідає сучасним викликам ринку праці, та інтеграції нових інструментів профорієнтації в школі. Так Інститут кар'єрних радників має на меті не просто реагувати на проблеми безробіття, а розвивати потенціал людей для довгострокової успішної кар'єри. Впровадження сучасних технологій та міжнародних стандартів робить процес консультування більш ефективним і стійким до змін, що є складовою сталого розвитку освітньої та кар'єрної сфер. Таким чином, кар'єрне консультування у межах реформи НУШ, що базується на концепції сталого розвитку, може бути надзвичайно корисне для розвитку обізнаності учнів щодо глобальних проблем та глобального ринку праці. Такі знання з ОСР, отримані учнями, дозволять їм підвищити свою глобальну компетентність та міжкультурне розуміння та отримати унікальні компетенції на ринку праці як складового економіки сталого розвитку.

Література

1. МОН. Наказ від 04.11.2025 «Про затвердження типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти на тему «Кар'єрне консультування в Новій українській школі». URL: <https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2025/11/mon-1450-04.11.2025.pdf>
2. Boix-Mansilla, V., & Jackson, A. (2013). Educating for global competence: Learning redefined for an interconnected world. In H. Jacobs (Ed.), *Mastering Global Literacy. Solution Tree*. <http://pz.harvard.edu/sites/default/files/Educating%20for%20Global%20Competence%20Short%20HHJ.pdf>
3. Care, E., Helyn, K., Anderson, K., & Gustafsson-Wright, E. (2017). *Skills for a changing world: National perspectives and the global movement*. <https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2017/03/global-20170324-skills-for-a-changing-world.pdf>
4. Dweck, C.S. (2016). *Mindset: The new psychology of success*. Random House.
5. Evans, M., Montemurro, D., Gambhir, M., & Broad, K. (Eds.). (2014). Inquiry into practice: Learning and teaching global matters in local classrooms. *Ontario Institute for Studies in Education of the University of Toronto (OISE)*. http://www.oise.utoronto.ca/oise/UserFiles/File/TEACHING_GLOBAL_MATTERS_FINAL_ONLINE.pdf
6. Martins, A.A., Mata, T.M., & Costa, C.A. (2006). Education for sustainability: Challenges and trends. *Clean Technologies and Environmental Policy*, 8, 31-37.
7. OECD. (2013). *OECD skills outlook 2013: First results from the survey of adult skills*. OECD. [https://www.oecd.org/skills/piaac/Skills%20volume%201%20\(eng\)--full%20v12--eBook%20\(04%2011%202013\).pdf](https://www.oecd.org/skills/piaac/Skills%20volume%201%20(eng)--full%20v12--eBook%20(04%2011%202013).pdf)

8. OECD. (2018). *The future of education and skills: Education 2030*. [https://www.oecd.org/education/2030/E2030%20Position%20Paper%20\(05.04.2018\).pdf](https://www.oecd.org/education/2030/E2030%20Position%20Paper%20(05.04.2018).pdf)
9. Sala, A., Punie, Y., Garkov, V. and Cabrera Giraldez, M. (2020). *LifeComp: The European framework for personal, social and learning to learn key competence*. Publications Office of the European Union.
10. Schejbal, D., & Irvine, G. (2009). Global competencies, liberal studies, and the needs of employers. *Continuing Higher Education Review*, 73, 125-142.
11. Schriewer, J. (2003). Globalisation in Education: Process and discourse. *Policy Futures in Education*, 1(2), 271-283.
12. UNDP. (2023). *What are the sustainable development goals?* <https://www.undp.org/sustainable-development-goals>
13. UNESCO. (2012). *Education for sustainable development: Sourcebook*. <https://sustainabledevelopment.un.org/index.php?page=view&type=400&nr=926&menu=1515>

References

1. Ministry of Education and Science of Ukraine (2025), Order “On approval of a standard program for advanced training of teaching staff of secondary education institutions on the topic “Career counseling in the New Ukrainian School”, available at: <https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2025/11/mon-1450-04.11.2025.pdf> (Accessed 12 January 2026).
2. Boix-Mansilla, V. and Jackson, A. (2013), “Educating for global competence: Learning redefined for an interconnected world”. *Mastering global literacy*, Solution Tree, available at: <http://pz.harvard.edu/sites/default/files/Educating%20for%20Global%20Competence%20Short%20HHJ.pdf> (Accessed 18 February 2026).

3. Care, E., Helyn, K., Anderson, K. and Gustafsson-Wright, E. (2017), *Skills for a changing world: National perspectives and the global movement*, available at: <https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2017/03/global-20170324-skills-for-a-changing-world.pdf> (Accessed 10 December 2025).
4. Dweck, C.S. (2016), *Mindset: The new psychology of success*, Random House, NY, USA.
5. Evans, M., Montemurro, D., Gambhir, M. and Broad, K. (Eds.). (2014), "Inquiry into practice: Learning and teaching global matters in local classrooms", *Ontario Institute for Studies in Education of the University of Toronto (OISE)*, available at: http://www.oise.utoronto.ca/oise/UserFiles/File/TEACHING_GLOBAL_MATTERS_FINAL_ONLINE.pdf (Accessed 30 December 2025).
6. Martins, A.A., Mata, T.M. and Costa, C.A. (2006), "Education for sustainability: Challenges and trends". *Clean Technologies and Environmental Policy*, vol. 8, pp. 31-37.
7. OECD. (2013), *OECD skills outlook 2013: First results from the survey of adult skills*, OECD, available at: [https://www.oecd.org/skills/piaac/Skills%20volume%201%20\(eng\)--full%20v12--eBook%20\(04%2011%202013\).pdf](https://www.oecd.org/skills/piaac/Skills%20volume%201%20(eng)--full%20v12--eBook%20(04%2011%202013).pdf) (Accessed 28 November 2025).
8. OECD. (2018), *The future of education and skills: Education 2030*, OECD, available at: [https://www.oecd.org/education/2030/E2030%20Position%20Paper%20\(05.04.2018\).pdf](https://www.oecd.org/education/2030/E2030%20Position%20Paper%20(05.04.2018).pdf) (Accessed 09 January 2026).
9. Sala, A., Punie, Y., Garkov, V. and Cabrera Giraldez, M. (2020), *LifeComp: The European framework for personal, social and learning to learn key competence*, Publications Office of the European Union.
10. Schejbal, D. and Irvine, G. (2009), "Global competencies, liberal studies, and the needs of employers", *Continuing Higher Education Review*, vol. 73, pp. 125-142.

11. Schriewer, J. (2003), “Globalisation in education: Process and discourse”, *Policy Futures in Education*, vol. 1(2), pp. 271-283.

12. UNDP. (2023), *What are the sustainable development goals*, available at: <https://www.undp.org/sustainable-development-goals> (Accessed 21 January 2026).

13. UNESCO. (2012), *Education for sustainable development: Sourcebook*, available at: <https://sustainabledevelopment.un.org/index.php?page=view&type=400&nr=926&menu=1515> (Accessed 28 January 2026).

Отримано редакцією журналу / Received: 02.03.26

Прорецензовано / Revised: 09.03.26

Схвалено до друку / Accepted: 20.03.26